

ЗАЈЕДНИЧКА ПОЗИЦИЈА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Поглавље 25: Наука и истраживање

Ова позиција Европске уније заснива се на њеној општој позицији за Конференцију о приступању са Србијом (CONF-RS 1/14), и у складу је са преговарачким принципа који су на истој потврђени, нарочито:

- сваки став који искаже било која страна у погледу неког преговарачког поглавља неће ни на који начин прејудуцирати позицију која се може заузети у другим поглављима;
- договори - чак и парцијални договори - постигнути у току преговора о поглављима који се проверавају сукцесивно не могу се сматрати коначним све док се не постигне свеобухватан договор;

као и на захтевима из тачака 23, 28, 42 и 47 Преговарачког оквира.

Европска унија подстиче Републику Србију да настави са процесом усклађивања са правним тековинама ЕУ и њиховим делотворним спровођењем и применом, и да уопште пре приступања развије политике и инструменте што је могуће ближе онима у Европској унији.

ЕУ констатује да Србија, према својој преговарачкој позицији CONF-RS 8/16, прихвата правне тековине ЕУ у оквиру поглавља 25 које су на снази од 1. јануара 2016. године, те да Србија изјављује да ће бити спремна да исте спроведе до дана приступања ЕУ.

Политика истраживања и иновација

ЕУ констатује да су политике истраживања и иновација у Србији развијене и да се спроведе по угледу на сличне примере у ЕУ. ЕУ оцењује да Србија поседује институционалне капацитете да допринесе активностима ЕУ у погледу истраживања и иновација, како је наведено у Уговору о функционисању Европске уније, те подстиче Србију да даље развија своје политике у сарадњи са ЕУ.

ЕУ сматра да је Србија у доброј позицији да одговори на приоритете Европског истраживачког простора. ЕУ подстиче Србију да настави своје напоре на даљем јачању истраживачких капацитета и капацитета за иновације на националном нивоу.

ЕУ констатује намеру Србије да одговори на приоритете Европског истраживачког простора (*ERA*) и сматра да су њене политике добро координисане и кохерентне за напредак ка њима. У овом контексту, одговарајући правни оквир укључује Стратегију „Истраживања за иновације“ 2016–2020, Закон о научноистраживачкој делатности и Закон о иновационој делатности.

Оквирни програм ЕУ за истраживање и иновације

ЕУ констатује пуно приступање Србије Оквирном програму Хоризонт 2020 од 1. јануара 2014. године и добро учешће њених јединица у оквиру програма.

ЕУ констатује да су развијени административни капацитети за учешће у програму ЕУ, и подстиче Србију да додатно ојача ове капацитете.

Оквирни програм Еуратом

ЕУ подсећа да приступање ЕУ подразумева и потпуно приступање Уговору о Еуратому и самим тим пуно учешће у оквирном програму Еуратом за нуклеарно истраживање и активности обуке. Стога, ЕУ подстиче Србију да промовише учешће своје научне заједнице у активностима оквирног програма Еуратом. ЕУ констатује намеру Србије да ускоро започне консултације са својом научном заједницом како би се идентификовали приоритети и будуће активности од интереса за Србију у оквирном програму Еуратома.

Етичка правила

ЕУ констатује намеру Србије да укључи поштовање етичких питања као елиминациони критеријум приликом процена сопственог националног финансирања истраживања.

Европски истраживачки простор (ERA) и Унија иновација

У контексту Европског истраживачког простора, идентификовано је шест приоритета деловања: делотворнији национални истраживачки систем, оптимална транснационална сарадња и конкуренција, отворено тржиште рада за истраживаче, родна равноправност и интеграција начела родне равноправности (*gender mainstreaming*) у истраживању, оптимална циркулација, приступ и пренос научних знања, укључујући преко дигиталног ERA, и међународна сарадња.

ЕУ подсећа да Србија у великој мери усклађује своје националне политике са ових шест приоритета. Она подстиче Србију да омогући „Отворену науку”, уведе делотворан национални истраживачки систем и подстиче оптималну циркулацију, приступ и пренос научних знања.

ЕУ подстиче Србију да спроведе и пажљиво прати спровођење Стратегије „Истраживања за иновације у Србији“ усвојене у марту 2016. године. Циљеви, институционални оквир, приоритети истраживања, циљеви међународне сарадње и адекватно финансирање научноистраживачких активности, онако како је планирано у стратегији, требало би да приближе национални систем иновација нивоима ЕУ. ЕУ подстиче Србију да припреми Национални план за ERA о даљој интеграцији у ERA и да предузме одговарајуће националне мере, како је договорено у разним групама ERA.

Инвестиције у истраживање

ЕУ констатује да удео инвестиција у истраживање и развој у Републици Србији стагнира између 0,7 и 0,9% БДП. ЕУ констатује посвећеност Србије да инвестира 1,5% БДП у истраживачке активности до 2020. године. ЕУ подстиче Србију да што је пре могуће повећа своје јавно финансирање за истраживање и развој на 0,60% БДП и да, уколико је то могуће, превазиђе ову циљну вредност. ЕУ позива Србију да интензивно спроведе своје мере за повећање финансијских средстава за истраживачке активности у јавном и приватном сектору. ЕУ подстиче Србију да додели национална средства на конкурентној основи и да у потпуности примени начела прегледа од стране међународних стручњака.

Мобилност истраживача

ЕУ констатује да је број истраживача у Србији мало повећан у задњих пет година. ЕУ констатује да Србија активно промовише мобилност истраживача у билатералним и мултилатералним споразумима о сарадњи у истраживању. ЕУ констатује да је Србија у потпуности интегрисана у мрежу услуга *EURAXESS* и да њен национални портал функционише добро. ЕУ позива Србију да усклади процесе и процедуре за запошљавање истраживача са Европском повељом за истраживаче и Кодексом о запошљавању истраживача, што би омогућило долазак већег броја истраживача из ЕУ у Србију. ЕУ подстиче Србију да елиминише правне препреке и рестриктивне праксе које спречавају отворене и транспарентне процедуре за запошљавање истраживача.

Истраживачка инфраструктура

ЕУ констатује посвећеност Србије да до 2017. године усвоји План за истраживачку инфраструктуру, у складу са смерницама Европског стратешког форума за истраживачку инфраструктуру, која је део њених активности у оквиру *ERA*.

Наука у друштву

ЕУ констатује активности Србије везане за промовисање науке у друштву, укључујући успостављање посебне институције за остваривање овог циља. ЕУ подстиче Србију да настави да примењује најбоље националне праксе и праксе ЕУ.

Пренос знања и права интелектуалне својине (IPR)

ЕУ констатује да српско законодавство о истраживању и иновацијама подстиче заштиту права интелектуалне својине.

Биоекономија и заштита животне средине

У погледу биоекономије, ЕУ констатује да су истраживања о биотехнологији и пољопривредна истраживања хоризонтално укључена у националне приоритете истраживања у Србији. Србија је већ успешно учествовала у неколико оквирних пројеката ЕУ у овим областима. Србија учествује као посматрач на састанцима Сталног одбора за пољопривредна истраживања (*SCAR*).

Европски истраживачки фонд за угаљ и челик (RFCS)

Чланство у Европском истраживачком фонду за угаљ и челик је обавезно за све државе чланице. ЕУ констатује да Србија има капацитете и улаже национална средства у истраживања у овој

области.

Иницијативе из члана 185. и члана 187.

ЕУ констатује да је Србија учествовала у активностима *ERA-NET* које су финансиране у оквиру Оквирних програма. ЕУ позива Србију да активно тражи ангажман у предстојећим иницијативама које проистичу из чланова 185. и 187. УФЕУ.

* * *

С обзиром на уопштено добар ниво припремљености Србије у области науке и истраживања, и ограничени обим и посебну природу обавеза које проистичу из правних тековина ЕУ у оквиру овог поглавља, ЕУ сматра да, изузетно у овом случају, нису неопходна мерила за привремено затварање овог поглавља. Сходно томе, ЕУ констатује да, у овој фази, ово поглавље не захтева даље преговоре.

Праћење напретка у усклађивању са правним тековинама ЕУ и њиховог спровођења наставиће се током преговора. ЕУ наглашава да ће посветити посебну пажњу праћењу свих горенаведених специфичних питања ради обезбеђивања административних капацитета Србије, њеног капацитета за учешће у истраживачким пројектима финансираним од стране ЕУ, као и континуирану и адекватну доступност буџетских средстава. Посебно треба размотрити везе између овог поглавља и других релевантних преговарачких поглавља. Коначна оцена усклађености српског законодавства са правним тековинама ЕУ и њених спроведбених капацитета може бити дата само у каснијој фази преговора. Поред било каквих информација које ЕУ може захтевати за потребе преговора у оквиру овог поглавља, а које треба доставити Конференцији, ЕУ позива Србију да редовно доставља детаљне писане информације о напретку у спровођењу правних тековина ЕУ.

Имајући у виду горенаведена разматрања, ЕУ ће морати, уколико је то неопходно, да се врати на ово поглавље у одговарајућем тренутку.

Осим тога, ЕУ подсећа да може доћи до усвајања нових правних тековина ЕУ у периоду између 1. јануара 2016. године и закључивања преговора.
